

ædlingsvirksomheder (se besvarelsen af spørgsmål 4, sp. 1750).

h. *Helsefysisk afdelings specialudviklede apparater*, der enten allerede er eller står umiddelbart foran at blive optaget til dansk industriel produktion (se besvarelsen af spørgsmål 5, sp. 1777).

j. *Reaktorafdelingens hos visse industrivirksomheder placerede forsøgskontrakter*. Ved indgåelse af forsknings- og udviklingskontrakter med industrivirksomheder søger Risø dels at drage nytte af industriens erfaring på det konventionelle område og dels gennem samarbejdet at bidrage til at øge industriens indsigt i de nukleare problemstillinger med henblik på øgede muligheder for deltagelse i leverancer til nukleare anlæg.

I finansåret 1964-65 havde Risø således i forbindelse med DOR-reaktorstudieprojektet i alt fire udviklingskontrakter med industrien omfattende projektets konstruktive udformning og den eksperimentelle afprøvning af de vigtigste detaljer af reaktorkernens konstruktion. (Se AÆK 64/65, s. 25-26). Det er fra industriens side fremført, at den indsigt i problemerne, der herigennem er opnået, har haft betydning for virksomhedernes senere afgivne tilbud og ordrer på leverancer bl. a. til Marvikenatomkraftværket i Sverige.

k. Et *destillationsanlæg* af ny konstruktion er indkøbt og afprøvet på behandlingsstationen for aktivt spildevand, og et dansk firma er dannet med henblik på udnyttelse af det anvendte destillationsprincip*).

Herudover kan nævnes følgende forsøgs- eller udviklingsarbejder sigtende på en fremtidig dansk industriproduktion:

a. Det i samarbejde med el-værker og industri på basis af den atomenergikommissionen med AB Atomenergi indgåede samarbejdsaftale iværksatte arbejde inden for det omfattende område, der med ét ord kaldes *reaktorudvikling*. På et orienteringsmøde på Risø afholdt den 25. og 26. oktober 1965 for ledende teknikere ved de danske el-værker og i en række interesserede industrivirksomheder blev der gjort rede for reaktorudviklingsarbejdet på Risø, og af drøftelser på mødet fremgik det, at selvom el-værkerne

endnu ikke har taget endelig beslutning om tidspunktet for bygning af det første atomkraftværk i Danmark, eller om hvilken type man vil foretrække, er de tekniske opgaver, man vil blive stillet over for, når atomkraftværker skal indføres i Danmark, så omfattende, at et snævert samarbejde mellem de involverede parter var påkrævet og yderligere burde intensiveres. (Et referat af mødet er udsendt i december 1965).

Efter forudgående konsultationer med såvel el-værkerne som industrien er der oprettet et samarbejdsorgan, i hvilket foruden Risø også Danatom, el-værkerne og to af Industrirådet udpegede industrivirksomheder er repræsenterede, og der er i denne kreds etableret enighed om de første arbejdsopgaver, der skal tages op. Disse omfatter foruden udarbejdelsen af et for stillingtagen til arbejdets videreførelse nødvendigt referencemateriale tillige særlige undersøgelser vedrørende *stålbeholdere til reaktorer*, som udføres i samarbejde med B & W, og undersøgelser vedrørende anvendelsen af *forspændt beton* til reaktorkonstruktion, som søges gennemført i et samarbejde med interesserede større entreprenørvirksomheder og rådgivende ingeniørfirmaer. Endvidere er i forbindelse med reaktorudviklingsarbejdet iværksat undersøgelser og forsøg vedrørende *instrumenteringssystemer*, der dels har direkte interesse for el-værkerne, men også derudover kan blive af stor betydning for den fortsatte automatisering i industrien (se besvarelsen af spørgsmål 4, sp. 1747).

b. Det i samarbejde med Helsingør Skibsværft iværksatte udviklingsarbejde vedrørende *brændselementfremstilling* (se besvarelsen af spørgsmål 3, sp. 1731-1734).

c. De *levandskalede finkontrolstænger*, der anvendes ved reguleringen af effektiveauet i reaktor DR3, er, som det fremgår af besvarelsen af spørgsmål 3, sp. 1723, genstand for et vist udviklingsarbejde på Risø, og det vides, at et dansk firma viser interesse for dette arbejde, idet de principper, man arbejder efter, også kan få betydning for kontrolstangsmekanismer til kraftreaktorer.

d. Det i kemiafdelingen i samarbejde med Cobolt 60 anlægget iværksatte forsøgsarbejde med henblik på *forbedring af en række træprodukters egenskaber* ved hjælp af

*) Jfr. besvarelsen af spørgsmål 38.